

Teknik & Miljø
Natur & Vand

Prinsens Alle 5
8800 Viborg

Tlf.: 87878787

naturogvand@viborg.dk

Dato: 18. november 2015

Sagsbehandler: vpcli

Direkte tlf.: 87875506
Direkte e-mail: cli@viborg.dk

Referat fra møde i Grundvandsforum, Viborg Kommune

Tidspunkt: 13. november 2015 fra kl. 9.00 -12.00

Sted: Rådhuset, Mødelokale M.1.8

Mødedeltagere:

Anna Margrethe Engbæk Schmidt (AM), Formand for Grundvandsforum, medlem af Klima & Miljøudvalget, Viborg Kommune

Eja Lund, LMO (EL)

Jens Ole Skovgaard Jensen (JOJ), Vandrådet

Wisti Wistisen (WW), Dansk Brøndejerforening

Claus Vangsgård (CV), DANVA

Jørgen Jørgensen (JJ), Viborg Kommune

Ruslana Gladnyeva (RG), Viborg Kommune

Claus Holst Iversen (CHI), Viborg Kommune (referent)

Afbud fra:

Christian Als (CA), Dansk Skovforening

Klaus Høeg (KH), Landboforeningen Midtjylland

Dagsorden

1. Velkomst. v./ Formand, Anna Margrethe Engbæk Schmidt, Klima og Miljøudvalget.
2. PFAS, hvad gør Viborg Kommune, og hvor udbredt er stofferne i kommunes vandværker. v./ Claus Holst Iversen, Viborg Kommune.
3. Zink, hvordan overvåges stoffet i grundvandet? Hvad siger vores analyser i Viborg Kommune. v./ Claus Holst Iversen, Viborg Kommune.
4. Brug af pesticider på offentlige arealer. – Viborg Kommunes Teknik og Miljøudvalg har drøftet mulighederne for at anvende pesticider på offentlige arealer. Der vedlægges udvalgets beslutning, bilag vedhæftet udvalgets

beslutning og notatet: "Redegørelse af samlede areal på OSD og indvindingsoplande som ligger inden for byområder". v/ Jørgen Jørgensen og Ruslana Gladnyeva, Viborg Kommune .

5. Kommunikation omkring grundvandsbeskyttelse – Præsentation af animationsfilm. v./ Claus Holst Iversen, Viborg Kommune.
6. Generelt om indsatsplaner problematikken omkring Viborgmodellen vs Vejlemodellen. Forslag til ny model for nitrat-indsats ved 5-10 mg/l, v./ Claus Holst Iversen, Viborg Kommune (Bilag 1).
7. Indsatsplaner under udarbejdelse: Viborg Syd og Møldrup - Hvilsom Ulbjerg. Orientering om planernes stade og forventede indsatser. v./ Ruslana Gladnyeva, Viborg Kommune.
8. Oversigt over Tidsplan for udarbejdelse af kommunens indsatsplaner, v./ Claus Holst Iversen, Viborg Kommune (Bilag 2).
9. Evt.

Referat

1. Velkommen v/Anna Margrethe, Formand for Grundvandsforum og medlem af Klima & Miljøudvalget.

Anna Margrethe bød velkommen. AM indledte med at dagsordenen var lang, men at dette skyldes, at der denne gang var en del højaktuelle punkter med på dagsorden som ikke kunne vente, fx PFAS og zinkproblematikken.

2. PFAS, Claus Holst Iversen, VK

Claus gennemgik kort hvordan Viborg Kommune (VK). håndterer mulige forureningstrusler mht. stoffet PFAS. VK har på baggrund af en screening foretaget af RegionMidt, undersøgt hvor mange almene vandværker, der ligger inden for potentielle forurenede PFAS-områder. I alt 14 vandværker skal undersøges nærmere.

CV. Det er oplagt at man først kigger på de vandværksoplande, hvor der potentielt kunne være PFAS stoffer i grundvandet, Fx Karup, Fredriks og Kølvrå vandværk samt Hessellund camping.

3. Zink, Ruslana Gladnyeva, VK

Ruslana gennemgik de analyser på vandværksboringer som VK ligger inde med. Der analyseres ikke for Zink, for indvindinger som er mindre end 300.000 m³/år, og derfor findes der ikke særlig mange analyser af stoffet.

En væsentlig kilde til zink er at stoffet spredes ud på markerne via svinegylle, hvor zink anvendes i svineproduktionen for at nedsætte diaré blandt smågrise. Zink findes ligeledes i høje konc. i slam som udbringes på markerne.

Det vurderes dog ikke at Zink er et problem stof i forhold til grundvandet i VK.

WW bemærkede at Zink ofte har højere koncentrationer i afgang fra forbrugernes tappehaner, hvor stoffet findes. Dette fremgik også af de analyser som VK fremviste på mødet.

4. Pesticider på offentlige arealer, Jørgen Jørgensen og Ruslana Gladnyeva, VK

Jørgen indledte med at Teknisk Udvalg (TU) har anmodet Forvaltningen om at undersøge muligheden for at genindføre sprøjtning på offentlige arealer i VK. Baggrunden er at sprøjtning vurderes kunne reducere udgifterne til ukrudstbekæmpelse med ca. 400-500-000 kr. årligt samt, at det vil have en positiv klimaeffekt ved at spare CO₂ ved brænding af ukrudt.

Ruslana viste en oversigt over den redegørelse, som Forvaltningen har udarbejdet til TU. Her fremgår det at ca. 35% af det samlede by-areal er dækket af OSD og indvindingsoplande.

Jens Ole (JO) og WW nævnte, at det var et særdeles dårligt signal at begynde at sprøjte på offentlige arealer. CV nævnte at man specielt i Viborg og Bjerringbro-området historisk har haft problemer med pesticider i grundvandet (Cityværket og Bjerringbro Vandværk) og at det i lyset af dette vil være dumt at begynde at genindføre sprøjtning på offentlige arealer.

AM nævnte at besparelsen kun vil være 400.000 kr. minus 35% af OSD-areal svarende til 250.000 kr. i besparelse ved at genindføre sprøjtning på offentlige arealer.

5. Animationsfilm, Claus Holst Iversen, VK

VK iværksætter en kampagne til foråret i forbindelse med Verdens Vanddag d. 22. marts omkring indsatsplaner og grundvandsbeskyttelse med fokus på pesticider. Her har VK i samarbejde med 11 nabokommuner udarbejdet en animationsfilm og spille-app som skal informere borgerne omkring grundvandsbeskyttelse.

Claus redegjorde for baggrund og formål med filmen og hvilke samarbejdspartnere der har medvirket i tilblivelsen af projektet. Animationsfilmen er udarbejdet af firmaet Monkey Tennis, et firma som holder til på Arsenalet på den gamle kaserne. Projektet er støttet af VK's animationsstrategi med i alt 150.000 kr. og det samlede budget for hele kampagnen, som også indeholder et grundvandsspil udgør 310.000 kr.

CV gav udtryk for at det var en god film der hurtigt fortæller de vigtige budskaber, og WW sagde at budskabet var klart: vi skal alle beskytte vores grundvand.

Eia Lund mente at det måske var lidt for kort en film, komplicerede spørgsmål gennemgås hurtigt, og at man kunne overveje at have mere fokus på hakkejernet, og måske en anden speak/speaker.

Generelt var der enighed om at animationsfilm som oplysningsmedie var godt og kan bruges i mange andre sammenhænge, fx Klimaplaner, affaldsplaner, vandløbsvedligehold, grødeskæring, separatkloakering.

AM efterspurgte et katalog med forskelligt infomateriale, som man kunne downloade på VK's hjemmeside.

AM nævnte at det var oplagt at Grundvandsforum tager initiativ til at lave et arrangement ved release af filmen i forbindelse med Vandets dag d. 22. marts 2016.

Medlemmerne kan melde ind med gode idéer til arrangementer i den forbindelse.

6. Viborg vs. Vejlemodellen, Claus Holst Iversen, VK

AM redegjorde for den politiske status for arbejdet med indsatsplaner i VK, herunder spørgsmålet om Vejlemodellen og Klima- og Miljøudvalgets møde med Miljøministeriets rejsehold på området.

Med udgangspunkt i at rejseholdet bl.a. påpegede, at erstatningsfri regulering skal introduceres før ændring i dyrkningspraksis mod erstatning, diskuterede udvalget en model, hvor grænsen for hvornår vandværkerne pålægges at indgå aftaler om ændret dyrkningspraksis mod erstatning, sænkes. Dermed vil vandforbrugerne på et tidligere tidspunkt medvirke til finansiering af indsatsen og der vil på sigt kunne skabes et større råderum for udvaskning fra de resterende landbrugsarealer.

Claus gennemgik udkast til hvordan Forvaltningen har overvejet at sænke nitratkoncentrationen til 10 mg/l for hvornår vandværkerne og VK skal iværksætte en indsats over for nitrat mod fuld erstatning med brug af § 26a i Miljøbeskyttelsesloven.

CV spurgte ind til om VK. i vores indsatsplan tager højde for når kvælstofmængden der tildeles et konkret område stiger. Til det svarede Claus at, VK. i indsatsplanerne skriver, at der udarbejdes årlige nitratberegninger i programmet CT-Zoom som er udviklet af firmaet ConTerra.

Eja lund fra LMO, spurgte ind til de generelle erstatningsfrie reguleringer mht. nitrat. Hvornår må der ikke ske en stigning mht. nitratudvaskningen, og hvornår er det planteavlsreglen der gælder. JJ lovede at gennemgå formuleringen af retningslinjerne i indsatsplanen for at sikre at der ikke er indbyrdes modstridende formuleringer, og at formuleringerne er i overensstemmelse med regelsættet i husdyrbeholdtørelsen.

7. gennemgang af IP-Viborg Syd og Møldrup-Ulbjerg-Hvilsom

Ruslana og Claus gennemgik kort de to indsatsplan-områder ved Viborg Syd og Møldrup-Ulbjerg-Hvilsom (se vedlagte ppt, bilag 1).

CV spurgte om der i virkeligheden foregår "mining" af det dybe magasin ved Skelhøj Vandværk når der indvindes vand i 275 meters dybde. Claus svarede at det

er korrekt at der foregår mining i det dybe magasin, da meget gammelt vand indvindes fra et magasin, hvor grundvandsdannelse er meget lille, antageligt under 50 mm/år. Mod ca. 300 mm/årligt for de øvre og primære grundvandsmagasiner.

8. Tidsplan

Claus gennemgik den samlede tidsplan for udarbejdelsen af alle IP for VK.

Arbejdet er forsinket med ca. $\frac{3}{4}$ -år pga. Viborg/Vejlemodel-problematikken (se vedhæftede tidsplan, bilag 2).

9. Evt.

C.V. spurte til VKs manglende udlægning af BNBO (Boringsnære beskyttelsesområder). De er ikke med i udkast til henholdsvis Viborg Nord og Skive-Stoholm indsatsplanerne.

Claus svarede at VK har ansøgt Naturstyrelsen i 2013, men fik afslag på midler til beregninger. Ansøgningen, var "først til mølle princippet". Nu beregner Naturstyrelsen BNBO for alle kommuner, og VK får BNBO i 2016 som vil blive indarbejdet i alle kommunens indsatsplaner.

CV kommenterede på VK's tilgang med at forbyde pesticider inden for BNBO når først stoffet findes i boringer.

CHI svarede at det også er VKs vurdering at det er bedre at foregribe situationen ved at udlægge BNBO og her inden for forbyde brugen af pesticider.

Bilag 1 ppt. fra mødet

Bilag 2 Tidsplan for udarbejdelse af Indsatsplaner i VK.